

[Melchior]

Også her i folketinget underkaster vi os selv ganske frivilligt begrænsninger af ytringsfriheden. Det gælder referater af, hvad vi oplever i udvalg, og det gælder såmænd selve forretningsordenens § 29, stk. 2, som jeg skal tillade mig at citere, nærmest for referatets skyld:

»Finder formanden et medlems ytringer utilbørlige, kan han kaldé vedkommende til orden. Hvis det pågældende medlem ikke retter sig efter formandens påtale, kan formanden fratage ham ordet. Formanden kan derefter nægte ham ordet på ny i samme møde. Udvalget for forretningsordenen kan derhos beslutte, at et medlem, der har været kaldt til orden, udelukkes fra tingets møder i indtil 14 mødedage . . .«.

Altså en klar begrænsning af den ytringsfrihed, som folkevalgte har. Man kan stå i årevis som tiltalt ved retten og bevare sin fulde ytringsfrihed og sine fulde medlemsrettigheder her i denne sal, men man behøver kun at sige noget, der i formandens øjne og eventuelt i et folketingsudvalgs øren er utilbørligt, så kan man få frataget ordet og blive nægtet at få det igen for en karantæneperiode af 14 dage.

I denne forbindelse vil jeg med glæde understrege de ord, hr. Camre udtalte her, at det altså efter forespørgernes og andre debatdeltageres mening tilsyneladende skulle være sådan, at offentligt ansatte skulle stå i en helt ekstraordinær stilling, nemlig derved, at de slet ikke skulle stå til ansvar over for nogen for deres ytringer. Jo, over for domstolene, som grundlovens § 77 siger, men hvad med deres eventuelle udygtighed eller ansvarsløshed, som ikke kan bedømmes af eller pådømmes ved domstolene? Skulle de da ikke stå til ansvar over for deres foresatte? De kan jo ikke gøre det over for vælgerne, da de ikke er valgt af disse. Jeg synes, det var en fremragende tanke, hr. Camre her redegjorde for.

Der er også hele problemet om inhabilitet, og det er ikke kun et spørgsmål i retssager. Der er massevis af dagligdags tilfælde i bestyrelser, repræsentantskaber, nævn osv., hvor personer på grund af familieforhold, indirekte berøring med en eventuel tiltalt, tildeling af goder eller afgivelse af ordrer fra det offentlige eller den pågældende organisation må erklæres inhabile til at deltage i behandlingen af den pågældende sag.

Og så har vi jo hele den private sektor. Det har flere ordførere været inde på. Jeg skal bare nævne for fuldstændighedens skyld, at jeg er helt enig med dem, der har peget på, at offentligt ansattes ytringsfrihed generaliserende sagt er langt større end privat ansattes, og jeg tror derfor ikke, at offentligt ansatte har brug for eller blot er interesseret i, at der ændres noget ved de balancerede tilstande, vi har her i landet.

Imidlertid er jeg meget vel opmærksom på, at § 77 i grundloven taler om tanker, som vedkommende borger gør sig, og altså ikke om videregivelse af oplysninger, der måtte være underlagt begrænsninger af hensyn til loyalitetspligt eller tavshedspligt inden for mange beskæftigelser og mange sektorer. Men det kan vel ikke være anderledes, end at tanker som regel, ligesom alt andet, ikke gror af ingenting. Tanker vil ofte basere sig på oplysninger, på viden, man er kommet i besiddelse af, og i mangfoldige tilfælde vil man ikke kunne røbe sine tanker uden derved at røbe stof, som man i embeds medfør er blevet vidende om. Derfor ligger der allerede her en ganske naturlig begrænsning i også de tanker, man kan ytre, når hensyn skal tages til loyalitetspligt, tavshedspligt etc.

Jeg vil gerne takke finansministeren for den fortrinlige redegørelse, han har givet i dag. Jeg vil gerne især citere, hvor han citerer sig selv for et svar på et tidligere spørgsmål om en loyalitetsbegrundet forpligtelse til at udvise tilbageholdenhed med hensyn til at offentliggøre personlige synspunkter. Der står ikke »oplysninger«, men der er udtrykkelig tale om synspunkter i finansministerens redegørelse i dag, og det kommer vel meget nær ved tanker. En offentligt ansat må altså pålægge sig en vis tilbageholdenhed med hensyn til offentliggørelse af personlige synspunkter om verserende sager inden for deres eget tjenstlige område. Finansministeren tilføjede, at et generelt minimumskrav må være, at den ansatte ikke ved rent personlig stillingtagen bringer sig i en situation, der forhindrer ham i at deltage i nødvendigt samarbejde i egen styrelse og med andre styrelser om løsningen af tjenstlige opgaver.

Jeg synes, det er fremragende ord, og de svarer til noget, man kan læse i tidsskriftet Danske Kommuner nr. 26 af 27. december 1978, som beskæftiger sig indgående med ytringsfriheden. I den ledende artikel, som